СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 203. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 29-го вересня 1942. | No. 203. Jersey City, N. J., Tuesday, September 29, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ОСТАННІ ЗУСИЛЛЯ ФАРМЕРСЬКОГО БЛЬОКУ

ВАШИНГТОН. — Фармерський конгресовий бльок напружує всі зусилля, щоб таки переперти в конгресі свій закон на основі якого можна було б вдержати ціни на фармерські продукти на 110% „паритi", а навіть піднести їх поверх цього. Вже на днях відбудеться в тій справі остаточне голосування. Конгрес, маючи на увазі перестрогу президента, що до першого жовтня ця справа мусить бути вирішена, постановив далі з нею не отягатись. Виходить, що сила фармерського бльоку маліє і хоч можливо, що він дістане маленькі уступки, то в основі буде ухвалений такий закон, котрого домагався президент.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ВОЮЄ З „ҐЕМБЛЕРАМИ".

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія загрозив департаментови поліції, що поробить далекойдучі потрясення в персональнім складі того департаменту, коли той департамент не візьметься за скоре і цілковите вичищення міста Ню Йорку з потаємних бюр закладів на коні. Через радіо посадник закликав всіх людей, що стратили гроші на коні, аби звертались до суду й домагались звороту страчених грошей. Він також перестерігав ріжні алькогольні заведення, щоб не брали великих цін за напитки від вояків американської армії. В багатьох випадках вояк зайде до якогось нічного льокалю, в котрім жадають десять разів таку ціну за напитки, як у звичайних льокалях. Коли вояк не має чим заплатити вони викидають його з льокалю. Коли таке буде повторятись, говорив Ля Ґвардія, то він позамикає і ті льокалі.

ЖІНКИ НАГЛЯДАТИМУТЬ НАД ЗБІРКОЮ ЗАЛІЗЗЯ.

НЮ ЙОРК. — Жіночі добровільні організації, що мають свої одностроі і потворились в часі війни для ріжних воєнних цілей, наглядатимуть над збіркою старого заліззя, що розпічнеться в Ню Йорку, в дільниці Квінс, наступної пятниці. Вони звертатисьмуть до господарів і господинь домів за складками старого заліззя і металів, та контролюватимуть, щоб тої збірки не використовували якісь торговці старих речей. Люди могтимуть продати своє старе заліззя тим підприємцям, що займаються скупованням того заліззя для воєнних цілей. Люди можуть складати своє старе заліззя вже тепер по ріжних збіркових пунктах, що виднiють по вулицях і є під зарядом згаданих жіночих організацій.

ВЕЛИКА КАТОЛИЦЬКА ПОЛЕВА СЛУЖБА БОЖА.

НЮ ЙОРК. — Не звертаючи уваги на дощ, минулої неділі відбулась на спортовім грищу „Єнкі Стадіюм" в Ню Йорку велика католицька Служба Божа, відправлена архиепископом Спелманом, при асисті чисельного католицького духовенства. Приявних вірних було 25 тисяч. Богослуження докінчено, хоч дощ промочував священичі ризи. Архиепископ в своїй проповіді заявив, що католики стоять льояльно при президенті і будуть виконувати все у своїх силах, щоб помагати краєви в війні з ворогами.

МОЖЛИВІСТЬ КОНСКРИПЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖІНОК.

НЮ ЙОРК. — Президентка жіночого каледжу Барнард, Гилдерслів, в звіті до президента Колюмбійського університету Никласа Батлера заявила, що студентки її каледжу з вибухом війни взялись до ріжних робіт і наук, що потрібні для ведення війни. Вона далі говорила, що впродовж наступного року, а найдалі до двох літ, треба буде в Америці вербувати жінок до ріжних воєнних робіт, на тій самій засаді, як це зроблено в Англії.

22 МІЛІОНИ ЧУЖОМОВНИХ ОСІБ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНГТОН. — Цензурове бюро подало до відома, що на основі його обчислень в Америці нині є 22 міліони осіб, що уживають в дома інших мов, ніж англійську. В 1940 р. 5 міліонів осіб в Америці уживало німецьку мову, як матірну мову. Італійської мови уживало не цілих чотири міліони, польської два і пів, еспанської не цілих два, стільки само уживало жидівської. Бюро подає, що число осіб, що уживає чужих мов, постійно спадає в долину. Зокрема молоді ґенерації дуже скоро забувають мову своїх батьків, коли вона інша від англійської.

ПРЕЗИДЕНТ МАБУТЬ ПІДДЕРЖИТЬ БЕНЕТА.

НЮ ЙОРК. — Демократичні кола сподіються, що вже в коротці президент Рузвелт зробить заяву, яка поможе в виборах кандидатови на нюйорського губернатора, з Демократичної Партії Джанови Бенетови. Президент був проти тої кандидатури, як вона рішалась в Демократичній Партії. Але тепер, як припускають ті кола, він скаже, що сам буде голосувати на цілий демократичний тикет, не звертаючи уваги на внутрішні тертя в Партії.

Впровадження Пайкування Ґазоліни по Цілім Краю

ВАШИНГТОН. — Голова ради воєнної продукції, Лїон Гендерсон, заявив, що з днем 22 листопаду ц. р. буде вправаджене пайкування ґазоліни по цілій Америці, на той сам лад, що є впроваджене в східних стейтах. Зновуж голова офісу оборонної транспортації, Істмен, заявив, що з днем 15 жовтня ц. р. буде впроваджена примусова їзда автами не більше, як 35 миль на годину. Ця обмежена скорість потрібна для того, щоб охороняти ґумові опони. Тому розпорядкови не будуть підлягати певні торговельні троки і автобуси.

ЗМАГАННЯ ЗА СОЛОМОНСЬКІ ОСТРОВИ

ҐАДАЛЬКАСАЛ. — Боротьба, що вже кілька тижнів ведеться між японськими і американськими силами за Соломонські острови, розвивається в боротьбу за цілий Тихий океан. Соломонські острови мають дуже важне стратеґічне положення і щоб їх назад здобути Японія кидає туди величезні сили. З другого боку американці теж сильно укріпились на тих островах і кожну спробу відзискати їх японці окуплюють великими втратами. Два менші острови й один більший з тої групи, заки попали в руки американців, були до ґрунту знищені. Тепер американські повітряні фортеці тяжко ушкодили один японський боєвий корабель.

КОРАБЛІ З ОЗЕР ПІДУТЬ НА ШИРОКЕ МОРЕ

ШІКАҐО. — Корабельні кола говорять, що велике число малих кораблів, що курсували по середньо-континентальних озерах, піде через ріку Місісіпі до моря і буде ужите для воєнних цілей. Деякі з тих кораблів мають по 4,000 тон. Але більші кораблі треба буде дещо розібрати, себто, позабирати деякі машини, щоб вони не занурялись глибоко в воду, як теж треба буде забрати з них верхні стовпи.

Сталін Справляє Бенкет Для Вилкі

МОСКВА. — Премієр Сталін поставив Вендела Л. Вилкі, особистого представника президента Рузвелта, по своїй правій руці підчас бенкету, влаштованого в честь гостя російським урядом. В бенкеті взяли участь коло 30 осіб, в тому числі амбасадор Америки й Англії, два американські ґенерали та інші визначні вояки. Бенкет тривав чотири години. Підчас нього пито на здоровля гостя, а Сталін підняв тоаст на честь президента Рузвелта й британського премієра Чорчила.

ВІДГУКИ ЗАЯВИ ВИЛКІ ПРО ДРУГИЙ ФРОНТ У ЛОНДОНІ

ЛОНДОН. — Заклик Вендела Вилкі за як найскоріше відкриття другого фронту в Европі найшов поважні відгуки в Англії. Лорд Страболджі, один з провідників Партії Праці, у своїй промові в Вимблдоні заявив, що Обєднані Держави повинні відкрити другий фронт перед наступним літом та що деяких аліянтських ґенералів треба до цього підштовхати. Він критикував уряд Чорчила за занедбування цеї справи.

Лорд Крофт, парляментарний секретар міністерства війни, заявив у своїй промові, що Британія воює на 13 фронтах та що вона вже зробила Росії величезні прислуги. Емануел Шинвел, посол Партії Праці, питався в своїй промові в Нюпорті: „Пощо ми ждемо?"

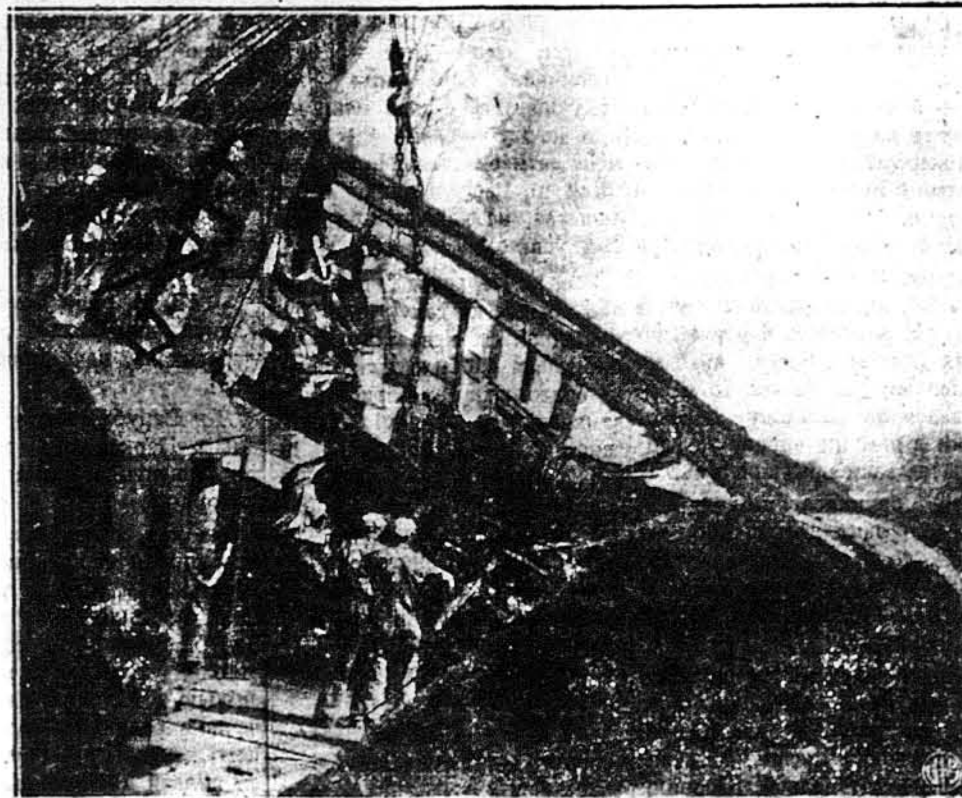
ІДЕН ПІДНОСИТЬ ДОСТАВУ АМУНІЦІЇ ДЛЯ РОСІЇ

ЛОНДОН. — У промові до своїх виборців у Лімингтоні, британський міністер заграничних справ Іден підчеркнув величину довозу амуніції для Росії. Казав, що це є кольосальне підприняття, яке вимагає 75 воєнних кораблів для самого конвою.

При тому Іден признав, що Британія робила кольосальні помилки на кожній ділянці державного життя, не виймаючи й заграничної політики. Він говорив, що „старий світ" уже помер та що Анґлія не повинна повторяти старих помилок. На його думку, перший крок до будови нового світу є направити лиха, які заподіяно „жертвам нового Гітлерового порядку". „Ніхто з нас не може утекти від революційних змін, навіть хочби ми хотіли", закінчив промову Іден.

НА МАДАҐАСКАРІ ЩЕ ВОЮЮТЬ

ВІШІ. — Французький уряд подає вістку, що, не дивлячися на захоплення британськими військами міста Тананарів, столиці острова Мадаґаскару, французькі війська ще ставлять опір британцям у південній частині, 25 миль від столиці. Донесення говорить одначе лише про сутички між стежами.

КАРТИНА З ЗАЛІЗНИЧОЇ КАТАСТРОФИ. — На образку перед нами розторощені вагони особового поїзду, що наїхав на тягаровий в Дікерсон, Мериленд, наслідком чого було до 30 осіб вбитих і ранених.

ВЕЛИКІ ВТРАТИ НІМЦІВ ПІД СТАЛІНҐРАДОМ

МОСКВА. — Комунікат головної команди російських військ говорить про прогнання німців з цілої низки будинків у Сталінґраді, але признає, що в деяких частинах міста німці все таки зробили певні поступи. Мовляв, виснажені докраю російські війська бються тепер за кожний дім.

Г. Александров, начальник пропаганди комуністичної партії, пише в „Правді", що російський опір зовсім розбив націстичні пляни щодо часу здобуття Сталінґраду. Росіяни кажуть, що німці тратять кожного дня в Сталінґраді 4,000 убитих, отже більше, ніж тратив німецький кронпрінц у битві за Верден, найбільше кріваві битві першої світової війни. Через російський опір Німеччина знову найшлася перед другою зимою в Росії, без вигляду на перемогу.

Берлінське звідомлення говорить про добуття важних домів у центрі Сталінґраду. Російське звідомлення признає певні невдачі коло Моздока, але підносить досяги коло Новоросійська.

НАЦІСТИ АРЕШТУЮТЬ АМЕРИКАНЦІВ У ФРАНЦІЇ.

ВІШІ. — Сотки американських громадян по всій окупованій Франції арештувала французька поліція й передала їх націстичній владі, котра їх зараз інтернувала. Поважне число арештованих замкнено в звіринці Бульонського Лісу в Парижі.

Американська амбасада зараз віднеслася до французького міністерства заграничних справ зо запитом про подробиці й причини арештів. Число арештованих подають на 250 осіб.

Радіові коментатори догадуються, що націстичний уряд арештує американців на те, аби потім за них виміняти своїх аґентів, арештованих в Америці.

КОЛИШНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ РОЗБИВ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

ЛОНДОН. — „Лолворт", що нині належить до англійської воєнної фльоти, а колись як „Чілен" повнив службу при американській прибережній сторожі, наїхав і розбив італійський підводний човен „Пієтро Кальві" та ушкодив другу субмарину гарматним огнем. З „Пієтро Кальві" взято 36 воєнних бранців.

ЛЯВАЛЬ НАБИВАЄ КАБІНЕТ СВОЇМИ ЗАВЗЯТИМИ ЗАВУШНИКАМИ.

ВІШІ. — Пієр Ляваль, начальник французького уряду, відправив Жака Бенуаста-Мешена, що вважався його довіреним співробітником, і ще двох інших визначних урядників. Ляваль закидує їм інтриґи викинути Лявaля з уряду. Заяву про це Ляваль видав по конференції з німецьким конзулем.

СІКОРСКІ УСТУПАЄ З МІНІСТЕРСТВА ВІЙНИ.

ЛОНДОН. — Генерал Владислав Сікорскі, премієр і начальний командант польських збройних сил, уступив зо становища міністра війни, подаючи за причину навал праці.

Міністерство війни в польськім уряді на еміграції перебрав по ньому ґенерал Маріян Кукель, що командує одним польським корпусом в Шотляндії.

НЕВДОВОЛЕНІ З ВЛАСНИХ АҐЕНТІВ.

ЛОНДОН. — Німці арештували кількасот „штурмовиків", переконаних прихильників Відкуна Квіслінґа, і відослали їх до концентраційних таборів за те, що не зголосилися добровільно до військової служби в Росії.

Ці самі жерела, що подали цю вістку, кажуть теж, що ще й досі зносяться дими з горіючого будинку Ґестапа в норвезькій столиці Осльо, на котрий британські бомбовики кинули бомби підчас рейду в пятницю. Після цього рейду багато норвезьких патріотів вивісило свої національні прапори.

НІМЕЧЧИНА ЗАКРИВАЄ ФРАНЦУЗЬКІ ФАБРИКИ.

БЕРН (Швайцарія). — Німецька економічна ґазета „Дойтше Фольксвірт" каже, що німецький уряд закрив у Франції 4,000 фабрик, бо мовляв вони не ведуться в раціональний спосіб.

РЕЙД НА МІСТО БРЕСТ.

ЛОНДОН. — Берлінське радіо подало в неділю в ночі, що німецькі протилетничі гармати зострілили в суботу вночі 12 британських бомбовиків підчас налету їх на французьке місто, Брест. Мовляв, деякі летуни зіскочили з літаків парашутами, але їх зараз піймано.

НАЦІСТИ ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ МЕШКАНЦІВ ОКУПОВАНИХ КРАЇВ.

БЕРН (Швайцарія). — Празьке радіо подало, що в четвер німці розстріляли 10 чехів за „зрадницьку діяльність" супроти Німеччини. З Бельгії депортовано в невідомому напрямку сто бельгійців, котрих націстична команда, як звичайно, називає комуністами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КЛОПІТ БРЕХУНА З ЙОГО БРЕХНЕЮ

Американські часописи подали текст дивного приказу націстичного уряду своїм урядникам у Норвегії, Данії, Голяндії й Бельгії. Відноситься він до поняття „нордійської", чи „арійської" раси, котру, як звісно, націстичний уряд трактував як реальну сущність, як щось таке, що справді існує, і то реальність великої, просто першорядної ваги. Націстичний уряд дивився на всіх людей „арійської раси" як на людей, не лише вищих культурно, але й здібніших до розвою культури. Досі він уважав усіх так званих нордійців за справжніх представників арійської раси, отже зачисляв до неї й англійців і норвежців і голяндців. Своїм новим розпорядком цю досі одноцілу „арійську расу" націстичний уряд розділює на дві частини: мовляв, у середині Німеччини живе здоровий арійський завязок, але довкола нього арійська раса попсулася віками через перемішку з іншими, „нижчими" расами, як: фінами, монголами, словянами, келтами, галійцями, англьо-саксонцями, тощо.

Якби подібну теорію висказав собі якийсь учений ділітант, чи хочби група вчених, на це практичні люди не потребували би звертати уваги. Та те, що цю думку висказує націстичний уряд, надає їй практичне, політичне, значіння. Націстичний уряд саме вважає, що люди арійської раси заслугують собі вже з титулу своєї вищої раси на вище становище в світі. Словом, арійці мають бути панами, неарійці рабами. З цього відразу показується ясно, яке далекойдуче практичне значіння має зміна становища націстичного уряду, себто його поділ арійців на „чистих" і „нечистих".

Що заставило націстичний уряд видати такий розпорядок? Щодо цього, то тут відразу можна догадатися, що не відкриття правди й не бажання засвідчення її заставило націстичний уряд це зробити. Поперше, Гітлер самий цинічно заявляє свою погорду до правди й голосив парадоксальну засаду, що чим більша брехня, тим скорше люди в неї віруютъ. Подруге, ціла арійська теорія, котру Гітлер проголошує за догму, це доказаний абсурд. Не правда була ціллю Гітлера, а політика.

Якаж політична ціль присвічувала Гітлерові, це вже не так певно. Після всякої правдоподібности він зачуває, що серед великої частини тих, яких він проголосив арійцями, підноситься невдоволення з його уряду, що нібито є верховним виразом аріянізму. Прийдеться тих арійців покоряти, прийдеться їм перемінити в рабів, зовсім так, як це він досі робив з „неарійцями". Цим розпорядком Гітлер відай теж заповідає, що він відсуне від урядування як негідних правління Квіслінгів, про котрих він переконався, що вони принесли йому менше користи, а зробили його зненавидженим і осмішеним.

Іншими словами, розпорядок Гітлера показує, що Гітлерові не зовсім вигідно сидиться на вершку піраміди, що він її збудував насильством і брехнею. Як вона починає кришитися, він її підлиплює новим насильством і новою брехнею, що, очевидно, можна робити не безконечно, а тільки до якогось часу.

ДРУГИЙ ФРОНТ

Британські офіційні кола дозволили написати про факт, що між Винстоном Чорчілем та міністром Іденом з одного боку, а президентом Рузвелтом з другого, не було повної згоди відносно уложення спільної заяви в червні ц. р., в якій було сказано, що між Америкою, Британією й Советами прийшло до повного порозуміння, щоби відкрити цього року другий фронт в Европі. Чорчіл говорив по телефоні з президентом і радив замітити ту фразу на іншу, в якій не було такого ясного запевнення, що цього року Британія і Америка відкриють на заході Европи другий фронт.

Президент Рузвелт настоював на своїй фразі і вона пішла в світ. Президент виходив з іншого заложення, а саме, що та фраза занепокоїть Гітлера та надірве його нерви. Бо до тепер це його монополем було надривати нерви своїм противникам. Президент далі виходив з заложення, що Гітлер на основі тої заяви змушений буде залишати чимало із своїх сил на заході Европи й тим самим Совети зазнають певної полекші від німецького напору.

Погляд президента, як можна тепер судити, був вповні правильний і він дійсно причинився для полекші Советам. Але з другого боку той погляд мав також і відемні сторони, які передбачив Чорчіл. Бо він викликав серед Советів неоправдані надії на відкриття другого фронту й опісля, коли той другий фронт не появився, викликав там певне огірчення супроти Британії і Америки. Як подають газети, того огірчення не злагодила навіть недавня поїздка Чорчіла до Москви. Маючи на увазі те огірчення британський уряд уважав за відповідне розкрити розмову, що велась між Чорчілем і президентом Рузвелтом над складенням заяви відносно другого фронту.

Тепер американські кола ближче розглядають ту справу і нагадують іншу річ, а саме, що советські амбасадори, в Лондоні Майский, а в Вашингтоні Літвінов, були як слід поінформовані про дійсне положення і вони дістали ближче пояснення, що другий фронт можна буде відкрити лише тоді, коли буде якась можливість на успіх, а ніколи тоді, коли тої можливости зовсім не буде. Невдача такого другого фронту відбилась би зле і на самих Советах та замісць користи, принеслаб там велику шкоду. З другого боку Британія і Америка запевнили советських амбасадорів, що дадуть всяку поміч шляхом бомбардування німецьких міст, фабрик і комунікацій. Вони ту обіцянку вповні додержують. А кожний нині знає, що значить промисл поза фронтом. Без того позафронтового промислу і без належної комунікації боєві лінії мусілиб в скорому часі заломитись. Британія і Америка завдають німцям жахливі удари. Вони обертають в руїни цілі німецькі міста. Також нищать залізничі вузли і залізничі склади. Вони змушують тисячі німецьких літаків, як теж сотки тисяч німецької технічної залоги, залишатись в Німеччині, а не йти на советський фронт. Внаслідок тої помочи советський фронт до нині вдержався. Тої помочи советські кола, вже хочби в імя самої справедливости, не повинні легковажити.

Але комуністичні провідники в Америці, і по інших краях, котрих серце вщерть виповнене любовю тільки до Советів і котрі лише спасіння Советів мають на увазі, не беруть тих речей під увагу. Провідник комуністичної партії Америки, Ерл Бравдер, і його помічник, Амтер, на комуністичних зібраннях говорять, що справа другого фронту рішається не в мілітарних штабах Америки чи Британії. Не мілітарна доцільність у цій справі рішає, говорять вони, тільки політика. Це політики, котрі все ненавиділи і далі ненавидять Советів і тихцем бажають їх знищення, рішають, щоби не допустити до створення другого фронту і до врятування Советів. Американський письменник соціялістичних поглядів, Теодор Драйзер, підчас своєї поїздки з відчитами по Канаді навіть говорив, що колиб впали Совети, то він волить бачити в Лондоні німців, ніж англійських аристократів, що то верхом люблять полювати на лисів. Якщоб такі слова сказав чоловік, що не має марки „соціяліста", то його певна частина американської публичної опінії назвалаб відразу „націстичним агентом". Бо як можна взагалі робити таке порівнання й уважати більшою небезпекою ту англійську правлячу верству, що всетаки виповіла Німеччині війну, ніж самих націстів? Драйзер хотів приподобатись канадійцям ще й тим, що говорив, що Англія сама не хоче битись і висилає в наступ на Дієп 90% канадійців. Про те, що англійські летуни тисячами налітають на німецькі міста, натицяні десятками тисяч протилетунських гармат і хоронені тисячами своїх власних літаків, Драйзер не говорив нічого. Зрозуміло, що канадійці не дались збаламутити тим демагогічним аргументом і заборонили Драйзерови далі давати в Канаді виклади.

Таке поступовання комуністів викликує велику небезпеку охолодження поміж Советами і Британією та Америкою, що може дуже зле відбитись і на дальшім провадженні війни. Обговорюючи ту справу в своїй редакційній статті з 18. вересня ц. р., „Н. Й. Таймс" говорить, що навіть коли правдою є, що існує недовіря демократичних країв до Советів, а Советів до демократичних країв, то його не треба поглибляти, а навпаки, усувати. Те недовіря має свої причини, каже „Таймс". Бо ще до 22. червня минулого року Совєти тісно співпрацювали з Гітлером, а комуністичні агенти по цілім світі підбурювали робітників до страйків, до саботажів і всіма силами пробували перешкодити збройенні демократичних країв. Це змінилось щойно після нападу Гітлера на Совети. Значить, це небезпека для Советів змінила ситуацію, а не смертельна небезпека для демократій, яка грозила їм вже перед нападом Гітлера на Совети. Совети бояться так хоробро у власній обороні і в цьому демократії їм дуже помагають, говорить „Таймс".

На нашу думку причиною такого советського розчарування, чи точніше такої зарозумілости і таких притенсій, у великій мірі є те, що американські і англійські державні мужі та газети передтим занадто вихваляли Совети і занадто виявляли свою вдяку за „врятування" їх від Гітлера. Советська суспільна опінія, як теж комуністи по цілім світі, брали ці похвали буквально. А від тих похвал лишався лише один крок до заключення, мовляв, цілий світ завдячує спасіння Советам і цілий світ повинен належно за те відплатитись їм.

Признання советській армії можна і треба було давати. Але звідкіля було висловлювати таку понижаючу вдяку і почуття заплати? Незаперечним фактом є це, що Совети пішли до війни в обороні власної шкури. Незаперечним фактом є те, що від Британії і Америки вони діставали і далі дістають величезну поміч у зброї. Незаперечним фактом є те, що більшість своєї сили німці мусіли залишити на заході, щоб мати її на випадок, якби Британія і Америка заатакували Европу.

Таким незаперечним фактом є і те, що британські і американські летуни ,як теж вояки в Єгипті, не менше хоробро боряться з ворогом, як це роблять советські летуни і вояки. Америка і Британія поперетинали морські шляхи ворогам і спинюють Японію від нападу на Совети. Вкінці незаперечним фактом є це, що колиб не та британсько-американська поміч в зброї і в діючих фронтах, то Совети булиб поконані ще минулого року. З другого боку проблематичним є твердження комуністів, що без Советів Британія і Америка булиб пропали. Британія цілий рік вдержалась сама одна перед Державами Осі. Тимбільше вона булаб вдержалась разом з Америкою.

Так себе представляють дійсні факти і комуністичні агітатори, якщо вони дійсно чимсь корисним бажають причинитись, не для Гітлера, але для Обєднаних Держав, хай ті факти представляють у правдивім, невикривленім світлі.

З Основ Української Політики

Між тими голосами, що піднеслись, тут і там, з нагоди видання англійською мовою однотомової „Історії України" М. Грушевського, знайшлись і такі російські, чи русофільські голоси, що пробують звязувати М. Грушевського й його українську політику з надіями на німецьку допомогу і т. п. Ніби, це було й причиною, чому Австрія згодилась на те, щоб його споводити з Києва на Львівський університет. Ось та справа була вже нераз обговорювана, але не зашкодить згадати за те, що писав М. Грушевський про українську політику ще в 1914 році, себто на передодні першої світової війни.

В першій книжці „Літературно-Наукового Вістника" за 1914 рік є стаття М. Грушевського п. н. „На українські теми". У ній звертає він, між іншим, увагу на те, що в російському громадянстві є ріжні течії, себто і такі поступові, що не ставляться ворожо до українства і на яких симпатії можнаб рахувати. При тому проф. Грушевський робить загальні заключення, як треба ставитись до всяких таких „рахунків" на чужі чинники. Між іншим проф. Грушевський пише таке:

„Я був завсіди і зістаюся тепер рішучим противником всякого рахування на „Европу", на якісь міжнародні комбінації, що витягають нас за вуха, без нашої роботи, навіть без нашої волі на битий шлях міжнародного життя, і так само відкидаю всякі сподівання на поратунки „з боку", зі сторони інших якихось факторів, мовляв заінтересованих в нашім істнуванню, в нашім розвитку. Не видно таких чинників, не проявляють вони себе і величезною помилкою булоб щонебудь ставити на їх поміч в наших національних чи політичних рахунках.

„У нас є союзники, чимало їх, дуже цінні вони, — але вони ще слабші від нас, і попри нас і навіть опираючись на нас вони можуть стати силою і скріпити нас. Українство до певної міри вже тепер стає центральним моментом для багатьох перспектив... Те строге принціпіяльне становище, на котре поставили українство ідеольоги українського руху в Росії, надає йому особливе значіння для ріжних національних і політичних течій поза - українських. Українство має велику будучність в центрі тих течій і комбінацій.

„Вкажу знов таки на цю подію дня — петербурзький учительський зїзд, де українське питання, підтримане так енергічно його представниками, не тільки вийшло на першу черґу інородческих постулятів (взагалі — опозиційних настроїв), але й дало взірець і міру, так би сказати — канон національних домагань в сфері шкільництва (українська резолюція - програма кінець-кінцем стала резолюцією - програмою всіх інородців).

„Але цей приклад також повчає заразом, що **своє значіння українство мусить черпати передовсім з себе самого** для того, щоб держатися на такій центральній позиції, треба, щоб воно стало сильним, а **на цю позицію сили реального значіння можуть поставити його тільки самі українці, своєю працею, своєю моральною витривалістю, своїми засобами, а не чиєюсь чужою підмогою.**

„І тільки наші власні успіхи дадуть кінець-кінцем можність проявити себе виразніше і нашим союзникам і прихильникам".

Знову в статті про заборону в Росії святкувати „Шевченкове століття" пише ще Грушевський так:

„Українство іде твердою, тяжкою, але певною і простою дорогою до зросту, до сили, до загального признання. Кожда перешкода, котру воно мусить поборювати на своїм шляху, розвиває в нім тільки енергію і витривалість..."

Карло Дадоне.

ДУША

(2)

На другий день я нічого не згадував дочці й пішов просто до віллі д-ра Паркера. Послугачеві подав я візитівку. Запросили мене зараз до гостинної кімнати й за пять хвилин станув переді мною д-р Клявдій Заруба, спокійний та всміхнений.

— Якому щастю завдячую ваші відвідини так раненько, пане професор Бранд?

— Поправді, не знаю, чи цяпричина щаслива, чи нещаслива. Всеж, гадаю, говорю з джентелменом. Тому хочу бути щирий та...

Я не докінчив, бо сам почувався збентеженим, а крім того, що так скажу, передтим не вивчив якслід моєї ролі. До того мій противник розброював мене своєю щирою усмішкою.

Він перебив мені, подав мені ще раз ввічливо руку та сказав:

— Так, пане професор, я гадаю, що я джентелмен і тому скажу, що знаю, що вас сюди привело. Моя оборона така, що скажу, що хочу, щоб ви віддали мені вашу дочку за жінку.

— Так, пане доктор, ви без сумніву джентелмен і заощадили мені труду просити в вас вияснення. Щодо відповіди, якої певно ждете, то бодай для форми мушу спитатися моєї дочки.

Ми попрощалися і я ошоломлений цей наглим і непередбаченим зворотом справи вийшов із Паркерової віллі.

Дочка пояснила мені, що любить Зарубу та що чується щаслива. Колиж я сказав, що Заруба просив мене, що я згодився віддати її йому, сказала, що вона вже присягла йому, що буде його жінкою. Рівночасно впевняла мене, що ніколи не покине мого дому та житиме зі мною.

Як прийшов Заруба, полагоджено все на вдоволення всіх.

— А скажіть мені, чи поговорите ви про все з доктором Паркером? Чи буде він вдоволений цим? — спитався я Заруби.

Цей запит збентежив д-ра Зарубу. Він сказав понуро:

— О, він затоплений зовсім у своїх наукових, а радше наших дослідах. Тому, що ми тепер живемо разом, то я почувався до обовязку обговорити з ним цю справу та зробив це, заки прийшов тут.

Ми бачилися щодня. Або він приходив до нас або ми йшли до нього. Тому мусіло дійти до того, що він представив нам Паркера. Цей приняв нас холодно.

Якими науками та дослідами оба вчені займалися, було тої для мене й для Юдити ще тайною. Сусіди й селяни перешіптувалися, говорили собі страшні річи на вухо. Пригадували собі одного із Паркерових послугачів, що рік тому помер загадочною смертю. Впевняли, що ночами чули його страшний крик. Та ми не вірили в ці байки. Всеж досліди вчених мусіли бути незвичайні. Тому може мій будучий зять сказав мені, що про істоту дослідів не може мені дати вияснень, поки досліди ці, ведені для добра людства, не ввінчаються певним успіхом.

Раз із Паркером попровадив він нас до саду, що був при віллі. На мене й дочку ця прогулька зробила дуже велике враження. В клітках були замкнені найріжніші птахи, свистаки, щурі, кролики, в інших собаки, коти, бобри. Показали нам теж двоє звірят, які зачудували науковий світ на зоольогічній виставі в Лондоні: собаку й кота. Собака мявкав як справжній кіт, його рухи й уклад тіла були теж зовсім котячі, коли кіт був зовсім як собака.

— Це одна з наших перших перемог, — сказав Заруба.

В цій хвилині запримітив я, що Паркер дивиться на Юдиту так пристрасно, що вона щораз більше червоніла, як відвернулася, коли почула його зір.

Було це неприємне, та я не привязував до того глибокого значіння та слухав далі, що д-р Заруба говорив про Ліона, великого сильного орангутана, що був у клітці напроти нас.

— Випустім його з клітки — сказав Паркер і якось дивно всміхнувся.

— Ні, ні, ради Бога! — і Юдита притулилася до мене перелякана, наче просила помочі.

Д-р Заруба також спротивився, Паркер нахмарив чоло та здвигнув плечима майже з погордою.

Від дня, коли Заруба просив, щоб я віддав йому Юдиту за жінку, минули три місяці й усе йшло гарно далі. Раз Заруба приніс зі собою обширний рукопис і працював спільно з Юдитою над оконечною редакцією дуже важного наукового твору, яке мали видати пізніше, ще в далекій будучині. Паркер не знав про це та сказав Юдиті, щоб нікому ні словечком не згадувала.

Шлюб Юдити й д-ра Заруби я визначив на осінь, аж раз під кінець липня прийшов від Паркерів послугач, щоб нас повідомити, що д-р Заруба лежить хорий. Ми відвідали його тогож дня і в найближчі. Бідний слабнув щораз більше. Пятого дня, на рішучий приказ д-ра Паркера, заборонили нам відвідувати Зарубу. Два дні опісля, з початком серпня, помер Заруба, суджений моєї дочки.

Минув місяць і вже моя дочка в безмежному жалю стала троха успокоюватися. Аж нараз несподівано відвідав мене Паркер. Був спокійней та холодний, як звичайно. Сказав:

— Пане професор, я прийшов виправдатися, що ні вас ні вашої дочки не пустив до вмираючого д-ра Заруби. Я мусів охоронити його від усяких схвилювань, які зараз могли спричинити смерть. Колиж він таки помер, то я нічого не можу закинути собі. То було непередбачене, а це дуже велика втрата для мене. Жаль мені теж панни Юдити. Та, будь ласка, скажіть мені щиро, чи д-р Заруба не дав вашій дочці на переховок якихось рукописів?

— Ні, нічого про те не знаю.

— Добре, пане професор. А тепер іще одно: Чи можу просити, щоб ви віддали мені панну Юдиту за жінку.

Того було забагато! Я встав із простягненою рукою до дверей:

— Досить, уже забагато, мій пане! Вийдіть зараз із моєї хати!

Паркер поблід, піднісся помало та змірив мене від ніг до голови, та сказав спокійно:

— Не розумію вас, та воно мені вистарчає! А всеж таки ваша дочка ще буде моєю.

Кілька днів пізніше сказав я це дочці. Схопила перелякана мене за руку та сказала дріжучи:

— Ах, тату, тату! Я вже розумію! Це він, він — Паркер — убив мого Клявдія!

(Кінець буде).

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

За Тиждень

В Грудні Вийдуть Перші Загальні Пайові Книжечки

Американці дістануть, правдоподібно ще перед Різдвяними святами, перші „загальні" пайові книжечки, по яким їм будеться приділювати всілякі продукти для щоденного вжитку. Перші купони будуть, правдоподібно, на мясо. Значкова система тих купонів дозволить споживачеви вжити їх на ріжні роди і ріжну якість мяса.

Щоб дістати загальну пайому книжечку, треба буде предложити пайову книжечку на цукор.

Пайова система на мясо буде також відноситись і до дітей, при чому діти до шестого року життя діставатимуть чверть пайка дорослої людини, а діти від 6 до 12 літ — пів пайка.

Роковини Англійського Летунства

Минулого тижня Англія обходила славні родовини. Два роки тому, 15-го вересня, боеві англійські летуни збили в околицях Кенту, Сорей і Мидлсекс 185 німецьких літаків і тим виграли битву за Англію. Німеччина пробувала була опанувати вповні повітря над Англією, щоб потім безпечно переслати до Британії сухопутні війська. Британська армія, яка щойно вернула зпід Донкірк, була перемучена, а місцеві оборонні відділи все ще були озброєні тільки в держаки від мітел. Втрати націстів у цій спробі зростали з дня на день під ударами британських летунів. Величезна сума тих втрат 15-го вересня примусила німців змінити тактику. Постепенно денні напади на Англію перестали і почалось нічне бомбардування. Прийшли грізні а довгі зимові ночі, поки Німеччина не звернулась в іншому напрямку. Та згодом стало ясно, що 15-го вересня німці закинули думку опанувати повітря над Англією.

Британія відсвяткувала ці роковини в доволі злобний спосіб. Її бомбовики піднялись високо над хмари і засипали бомбами гніздо німецьких субмарин у Вільгельмсгавен. Вони знищили за собою портові доки і варстати в такому вогні й димі, як німці два роки тому залишали Лондон. Та в цьому налеті було дещо більше, крім самого „святкування роковин". Це була частина скріпленої повітряної кампанії проти німецьких воєнних урядженъ на цілому континенті, та продовження весняної і літньої повітряної кампанії, в якій до цього часу виконано 43 рейди на більше, як тузин німецьких міст.

Поміч „Ленд-Ліз"

Президент Рузвелт здав звіт конґресови про поміч Обєднаним Державам на підставі закона про наймання й позички („ленд-ліз"). На протязі останніх 18 місяців вартість висланої помочі виносила $5,129,000,000. Вартість серпневої висилки була на 50 міліонів менша від липневої, коли то вислано всякого лаштунку й майна за 600 міліонів долярів. Загальний звіт показує постійний зріст помочі Обєднаним Державам. Президент заявив, що дотепер „Злучені Держави щойно почали продукувати трохи більше як половину того, що вони можуть випродукувати". Коли взяти під увагу засоби Великої Британії і Росії, то ті держави випродукували дотепер відносно більше зброї, ніж Злучені Держави, хоч СССР є полем боїв, а Анґлія боєвою базою. Далі президент підкреслив, що цивільне вирібництво в Америці мусить бути обмежене до необхідних потреб, якщо вояки Америки і Обєднаних Держав мають дістати таку кількість зброї і воєнного матеріялу, якої треба для того, щоб перемогти Держави Осі.

Праця Чужинців

Чужинці, які приїхали до Америки на відвідини або для студій, а які не можуть через війну вернути домів, можуть тепер приймати працю або братись за всілякі підприємства без окремого дозволу уряду. Такий розпорядок був виданий ґенеральним прокуратором Ф. Биделом. Дотепер такі чужинці мусіли вносити окремі прохання до Бюра Іміґрації і Натуралізації, щоб дістати дозвіл на працю. Комишенер Іміґрації і Натуралізації, Гарисон, заявив, що переведений його бюром розслід таких аплікацій показав, що всі вони майже були вповні оправдані, та що праця таких чужинців облегчить дещо недостачу робітників у деяких ділянках. Очевидно, це не сміє перешкаджати праці американських горожан.

Заграничні Справи

Державний секретар, Кордел Гол, заявив на пресовій конференції, що плянована французьким урядом у Віші висилка тисячів робітників на працю в Німеччині становитиме „таку поміч одному з наших ворогів, яка рішуче противиться зобовязанням Франції згідно з міжнародніми законами". Разом з тим Гол гостро напятнував намір уряду у Віші видати жидівських збігців німцям. „Така політика, казав Гол, включає передачу цих нещасних людей їх ворогам, які цілком не ховають того, що їх ціллю є поневолення, знущання і остаточне їх винищення, і то з якнайбільшою жорстокістю, і які вже частинно свої наміри виконали. Детайлі принятих дотепер ними заходів є такі обурюючі і огидні, що їх просто годі належно описати".

Хліборобська Поміч Союзникам

Дипартамент хліборобства доставив в липні, для висилки Обєднаним Державам, близько шістьсот міліонів фунтів харчів і інших фармерських продуктів. Це було дещо більше як червнева достава. Союзникам найбільше було треба збіжжа й мучних продуктів, яких доставлено 148 міліонів фунтів. Далі переслано 122,400,000 фунтів риби й мяса і 64 міліони фунтів молочних продуктів та яєць. В цій ділянці є деяке зменшення щодо ваги, тому, що конденсоване молоко заступлено сушеним (молочним порошком). Американський уряд був також в силі заосмотрити союзні країни в липні в далеко більше необхідних товщів і олії, в консервовані овочі і ярину, а також в такі не-харчеві продукти, як бавовна й тютюн. Тепер уряд висилає приблизно 65 відсотків закуплених ним харчів до Обєднаних Держав. Решту 35 відсотків магазинується для пізніших висилок або для іншого вжитку.

Американська Армія

Стан здоровля американської армії, що тут вишколюється, тепер є кращий ніж колинебудь в час війни. Секретар війни, Г. Стимсон, заявив, що „тепер віддається до шпиталів чи залишається на кватирах ізза ріжних причин менше жовнірів, ніж в той самий час минулого року, коли загально вважали, що стан здоровля армії є знаменитий". На підставі дотеперішніх підсумків вважають, що загальна сума захворінь буде цього року на 10 відсотків менша ніж минулого.

Ринок Праці

Директор Рекрутації, Л. Б. Герші, заявив: „Управи американських індустрій повинні подбати, щоб набирати на працю нових робітників на місце тих, що відходять. Це необхідне для того, щоб з одного боку втримати продукцію на потрібному рівні, а з другого боку заосмотрювати армію в потрібну мужву... Кожний підприємець повинен негайно зробити належну оцінку занятого в нього робітництва, так як він постійно оцінює і має на увазі стан своїх матеріяльних припасів".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Орґанізаційні збори відділів.

Дня 22. вересня ц. р. вечором у церковній гали на Семій вулици відбулися орґанізаційні збори відділів У. Н. С. на терені більшого Ню Йорку. Збори скликала Головна Канцелярія У. Н. С. і ними проводив гол. секретар У. Н. С. Д. Галичин. Було заступлених 21 відділів.

На початку Д. Галичин пояснив приявним про ціль зборів. Він сказав, що в нинішні часи кожна суспільна ґрупа в Америці, як теж кожна національна ґрупа, старається всіма силами чимсь причинитись до воєнних зусиль Америки. Ми переживаємо дуже напружені часи, в котрих не вільно сидіти з заложеними руками. До праці закликає нас уряд, а навіть безпосередно він звертається до ріжних орґанізацій, в тім і до нашої, з запитами, чи ті орґанізації працюють для війни, чи купують воєнні бонди, чи складають жертви на інші цілі? Кожна орґанізація старається виказатись такою працею і наша мусить також якслід нею виказатись.

Союзові відділи по цілій Америці виконують свою роботу в користь Америки. Нюйорські відділи також працюють. В тій цили Комітет Відділів У. Н. С. в Ню Йорку порішив влаштувати 1. листопаду цього року великий концерт, з котрого увесь дохід пішов би на „армі емердженсі реліф фонд". Підготовка до того концерту вже поступила далеко вперед, бо є вже галя в Вашинґтон Ірвінґ Гайскул, є вже надруковані тикети, розкидки, то що.

На тім концерті, як ухвалив згаданий Комітет Відділів, повинні більші наші відділи, зокрема ті, що мають більше число своїх членів при збройних силах Америки, справити собі „Сервис Флеґс", чи „Прапори Служби" і того дня їх на концерті зарепрезентувати.

Зреферувавши цю справу п. Галичин покликав до слова головного радного Е. Ляховича, щоб той забрав також в тій справі голос. Е. Ляхович заявив, що хотів би порушити дуже важну справу, яка заторкує наше орґанізоване життя в Ню Йорку, викликує гарячі дискусії внутрі наших відділів і відбивається в ріжній мірі на нашім орґанізованім житті та на нашій праці, а саме — справу нашої співпраці з комуністами. Деякі наші провідні особи є думки, що з комуністами можна працювати, бо в той спосіб ми збільшуємо видатність нашої праці для Америки і причинюємося тим краще для її воєнних русиль. Як предсідник одного з найбільших союзових відділів, говорив радний Е. Ляхович, він мав нагоду переконатись з практики, що праця з комуністами зле відбивається на роботі для добра Америки, як теж на внутрішнім орґанізаційнім житті. Наші члени, навчені довгим минулим досвідом, знають, що краще працювати в відокремленні від комуністів. Хай вони працюють собі в відокремленні, а ми собі. Всі ми в той спосіб можемо дуже добре працювати для одної і тої самої цілі, а саме для зусиль Америки в її війні. Навіть корінно американські орґанізації, церковні, політичні і інші, не злились разом в одне, а працюють для одної цілі окремо, кожна на свій лад. Пощо нам прямувати до такого злиття з комуністами? Америка потребує праці, а не позакулісових терть і інтриг за льокальні впливи. А таке все буде, коли будемо разом працювати з комуністами.

Крім того комунізм в Америці уважається за неамериканську течію. Навіть головний прокуратор Бидел поставив комуністичну партію Америки і її фронтові орґанізації поруч з націстичним Бундом. Федеральних урядників, які мають комуністичні погляди, законом усувають з посад. Пощо тоді нам, членам У. Н. Союзу, зливатися з тими ґрупами, що мають найвиразніше тавро „неамериканськости"? Чи не краще працювати так як дотепер працювали, себто окремо від комуністів і тим вдержувати єдність, яктеж збільшувати видайність праці?

По нім забирав слово адв. М. Пізнак, котрий висловлював думку, що не треба загострювати тих справ, а треба звернути увагу на саму працю, бо лише праці, самої праці бажає Америка. Голова зборів, п. Галичин, заявив, що радний Е. Ляхович порушив ту справу тому, бо члени і урядники відділів часто звертаються до нього з цею справою і засягають порад. Це пекуча справа, якої годі оминати. Про неї говорять поміж собою люди і ми мусимо про неї отверто говорити.

По тих коротких докладах наступила широка дискусія. Проти докладу Е. Ляховича виступав В. Бартків, котрий говорив, що концерт повинні справляти всі разом, подібно як справляли концерт Ю. С. О. і до участи повинні бути запрошені всі інші орґанізації, включаючи Міжнародний Робітничий Орден.

Інші приявні делеґати не піддержали цеї думки і розвинули дискусію над іншою справою, а саме над „Сервис Флеґом", та застановлялись, чи краще той „Сервис Флеґ" справляти для кожного відділу окремо, чи один для всіх нюйорських відділів. По довшій дискусії більшість приявних заявила, що треба справляти окремо. Деякі відділи вже замовили собі такі прапори.

Гол. рад. А. Шумейко, запитав, чи не можливо булоб надрукувати на той концерт свойого роду „пропамятної книги" і з її розпродажі придбати більше фондів. М. Пізнак відповів, що всяку розпродаж звязану з „армі емердженсі реліф фонд" стисло контролює сама армія і вона не хоче тої справи віддавати в інші руки.

Ю. Павчак порушив справу поширення комітету. Рішено до уряду Комітету Відділів У. Н. Союзу, дібрати по двох з кожної дільниці. Дібрано: З Квінс — М. Беля, В. Воргуль, з Ричмонд — Ф. Соколовський; з Бруклина — І. Малик, Ю. Павчак; з Бронкс — Йосиф Сидор і Іван Франко.

Тепер голова зборів, Д. Галичин, почав по порядку запитувати представників відділів, як стоїть справа закупна бондів по їх відділах? Чи вони вже перевели реєстрацію закуплених бондів, та чи дістали цертифікати відзначення? Представник 5-го відділу заявив, що поверх 90% їх членів закупили бонди і вже дістали цертифікат. 66-тий відділ ще не перевів реєстрації, але переводить; буде напевно мати поверх 90%. Те саме в відділах 69, 130, 158; члени від. 194 чисельно купують бонди, але реєстрація ще не переведена. 200 відділ вже перевів реєстрацію і має поверх 90%. Так само 204, котрий вже написав по цертифікат. 210 вже дістав цертифікат. 211 переводить реєстрацію і вже має 80%. 293 переводить реєстрацію. 239 ще не перевів реєстрації, але буде переводити. 310 купив з каси бонд на $200, але ще не перевів реєстрації. 325 купив з каси бонд на тисячу долярів, але реєстрації ще не докінчив. 361 ще не докінчив реєстрації, але вже дотеперішні списки виказують, що члени закупили на пятьдесять тисяч воєнних бондів. Усіх мабуть буде на сто тисяч. Всі вичислені відділи закупили зо своїх кас на ріжні суми воєнні бонди. 423 ще не перевів реєстрації, також ще не перевели молодечі відділи 455 і 471. Д. Галичин подякував за добру співпрацю відділів і на тім ту точку закінчено.

Після того Д. Галичин дав короткий огляд праці цілого У. Н. Союзу, з якого виходило, що не звертаючи уваги на ріжні воєнні перешкоди, зокрема на відхід молодих людей до війська, У. Н. Союз в останніх двох роках зріс на дві тисячі членів.

Слово забрав орґанізатор У. Н. Союзу В. Загаєвич, який закликав приявних урядників до орґанізування членів, бо грамоти У. Н. Союзу, як це можна виказати на основі незбитих фактів, є найкращі, які тільки можна знайти на асикураційнім ринку.

Накінець приявні розібрали до розпродажі по відділах тикети на концерт, що відбудеться дня 1. листопаду в Вашинґтон Ірвінґ Гайскул Авдиторії і на тім закінчено збори.

Присутний.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. С-р, Провіденс, Р. А. — Як свідчить „Антропольоґічна Карта Гуцульщини" по дослідам Хв. Вовка, відомого українського антропольоґа, Городенка лежить поза Гуцульщиною (на так званім Покутті), а Косів на її північно-східній границі. Цю карту поміщено в Матеріялах до Українсько-Руської Етнольоґії, том X. (що їх видала Етноґрафічна Комісія Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові в 1908. році).

ЖІНКИ-ЛЕТУНКИ. Жінки в мундурах летунів це кандидатки на пільотів, що відбувають летунський вишкіл в Ню Кесл, Делавар, де находиться військова летунська школа.

НАМІЧЕНО СТРІЧУ ТОМАСА Е. ДЮЇ З ВИБОРЦЯМИ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ.

Томас Е. Дюї, кандидат Републиканської Партії на уряд ґубернатора стейту Ню Йорк, заявив своє бажання стрінутися з провідниками української іміґрації в місті Ню Йорку й на Лонґ Айленді. Йдучи на зустріч цьому бажанню, Українська Дивізія при Стейтовім Комітеті для вибору Дюї ґубернатором стейту Ню Йорк влаштовує таку стрічу між Томасом Е. Дюї й цими провідниками. Вона відбудеться в канцеляріях згаданого комітету, що міститься в Ню Йорку під ч. 41 Іст 42. вулиця, на пятому поверсі в кімнаті 505, в вівторок, 29. вересня, точно в 7. годині вечором. Українська Дивізія запрошує на це побачення всіх без огляду на їх партійну приналежність.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОФАЛО, Н. Й. — Тов. Сокіл, від. 304, повідомляє своїх членів, що тримкартальні збори відбудуться в неділю, 4. жовтня, в годині 2. пополудні. Буде три-квартальний звіт та інші важні справи. Члени, що не прийдуть на ці збори, заплатять кару згідно зо статутом Товариства. — С. Ваврів, секр.

ІРЛЯНДСЬКИЙ КАРДИНАЛ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК В ІРЛЯНДІЇ.

ДОБЛИН (Ірляндія). — Римо-католицький епископ виступив з публичним протестом проти приявности британських і американських військ в Ірляндії. Він називає це наїздом на Ірляндію, бо війська прибули туди проти волі її народу.

ЗАКЛИКАЄ КАТОЛИКІВ ДО ПРАЦІ.

КЕНЗЕС СИТІ. — Асистент секретара стейту, Ґавленд Шов, перед зібранням представників католицьких добродійних інституцій, заявив, що обовязком католиків тепер бути якнайбільш активним і припильнувати, щоб по цій війні був побудований новий справедливий світовий лад.

Жіноча Сторінка

Українська Мова Для Наших Дітей

(Практичні вигляди).

Скільки разів читала я тут щонебудь з цього, що мало заохотити нашу роджену в Америці молодь до навчання української мови — мене все дивувало, що автори клали найбільший натиск на чуттєву сторінку цілої справи. Згадувалося про довг вдячности для батьків, красу української пісні та письменства, багатство народнього мистецтва, необхідність знання трагічної історії українського народу. Переконувалося цю молодь, як це все без знання української мови для неї недоступне, а воно таке цінне, що оплатить її ціле зусилля, потрібне для вивчення нової мови.

Майже ніколи не згадували автори про практичні можливости, які ця молодь може мати зі знання української мови. А видається мені, що саме ними — хочаб і найскромнішими — скоріш можна заохотити людину цих літ, коли на кожне навчання дивиться вона перш за все як на підготівку до майбутнього заробкування. Правда, наша пісня прегарна, така, що й не багатьом у світі рівнатися з нею. Але безцінні музичні скарби находяться напр. у італійській опері, а, навіть професійним співакам не все хочеться вивчити італійської мови, щоб мовно вглибитися в це, що співають. Чи мож вимагати від нашої молоді, щоб у часі, коли ціле її зусилля звернене на підготівку до самостійного життя, вона мала зріле зрозуміння для глибших мистецьких зворушень, та так основно себе до них підготовляла?

Можемо між собою говорити про ці справи так, як у родині, але вказуючи нашій молоді неперекладену українську літературу, як заохоту до навчання мови — ми теж вживаємо не дуже переконливого аргументу. Молодь, яка має в англійській мові доступ до найкращих перлин світового мистецтва, може прийти до переконання, що сама українська книжка не оплачує мозольних мовних студій. Я сама чула тут кілька разів такі завваги. Зрештою, це кращий доказ, що моє побоювання уосноване, це скількість наших книгозбірень, з яких користає молодь, чи діяльність інших книжкових підприємств. Одна нова книжка на десятиліття, яка з трудом промощує собі шлях між старшим поколінням. Молодь у найкращому випадку цікавиться нею тоді, як це переклад на англійську мову.

Події, які переживаємо — це всесвітня пригравка до основних змін у життю народів. Коли читаємо, чи слухаємо, що про майбутнє говорять провідники Америки — переконуємося, що після війни Америка для пропаганди демократичних ідей схоче поширити свої моральні впливи на цілий світ. Вона буде потребувати своїх людей, яких моглаб післати з мирним післанництвом у світ так, як тепер шле зо збоєю. Що для цього знання мов це перша умовина, про це також говориться багато. Що більше: за минуле, сьогоднішну війну та небознайомленість Америки з станом Европи винується людей, які цих інформацій про її стан не вміли виробити. Що в великій мірі воно ділялося ізза цього, що висланники Америки не знали мови того краю, в якім повинили свою місію — це пятнується тепер цілком явно. ILKA CHASE, авторка незвичайно читаної тепер книжки "PAST IMPERFECT", згадує про свої европейські подорожі, що відбувала перед самою війною. І називаючи майже по імени людей, пише з обуренням про це, як в Норвегії, Швеції, Данії, чи інших менших краях, у цілому американському посольстві, чи консуляті, не мож було найти одної людини, яка зналаб мову краю. Уряди видобували інформації виключно при помочі місцевих людей, які знали англійську мову. А це нерідко бували осібняки, підставлені для розсівання фальшивих відомостей, чи затаювання явищ та справ, які малиб бути великого значіння для Америки і її табору.

Українська мова, як і всі словянські, — це для американця егзотичний язик. Нема побоювання, щоб хтось незаінтересований родинно, так як наша молодь, хотів цеї мови вчитися. Тому американці українського походження саме через знання мови, можуть мати у будучому вигляди на працю у цих всіх ділянках, які після війни буде Америка організувати на европейському ґрунті, сягаючи українських земель. Торговля, промисл, технічна відбудова — врешті політична співпраця. Фахова підготівка, більше знання української мови — це кваліфікації кращі, як хтось інший може тут мати. А що пізнати світ та попрацювати декілька літ поза рідним краєм хоче кожна молода людина — і наша молодь, може найти для цього нагоду після війни, коли знатиме основно мову батьків.

Іншою є справа знання української мови, коли вона вяжеться з працею у наших грошевих установах. Судячи з цього, що на конвенціях платні делегати, а навіть члени урядів з поміж молоді промовляють лише англійською мовою — відноситься враження, що нема постанови, яка вимагалаб від них також знання української мови. А коли розглянути стан ближче — показується, що воно може бути з великою шкодою для цілей, що для них старші покоління і сучасні працівники ці установи розбудовували. І може бути теж перешкодою для цього, щоб молода людина на терені цих установ могла добитися чогось кращого, проявляючи діяльність більшу, чим пересічну. Наші установи поза бизнесом мають моральне та духове післанництво між еміґрацією та її нащадками. На це вони існують, бо для самого бизнесу не булоб причини творити окремо щось таке, що вже існувало, як загально-американське. Вони мають боронити українського імени та прав українського народу, де лиш цього потреба і де це можуть зробити, а обовязок цей спадає і на наступні покоління, які схочуть найти працю при цих установах. Людина, що не знає української мови, а про наше минуле довідалася лиш зі скупого перекладеного матеріялу — не зможе проявити на терені установи такої діяльности, яка позволилаб їй вибитися та у ній глибше закорінити. Тож коли хочемо післати наших дітей по працю до наших установ — даймо їй як добре знаряддя у руки, основне знання української мови. Бо лиш з такою підготівкою вона зможе працювати на хосен власний та загалу.

Для молодих людей з замилуванням до наукової праці, теж є в Америці вигляди зі знання української мови. Знаючи її основно та використовуючи наші наукові джерела, вони зможуть достарчити Америці научного матеріялу, якого їй треба буде для повоєнної перебудови світа. Історія, географія, економія, суспільні науки — в звязку з українськими землями, це для американського світа все ще закрита карта. І тому, як прийде на це догідна хвиля — на такий матеріял найдеться певний попит, а признання та матеріяльна користь для цих, що його придбають.

Коли наші діти талановиті, як у них є дар для котрої мистецької ділянки — українська мова теж практично може їм дати це, що без неї булоб для них недоступне. З ділянки музики, малярства, прикладного мистецтва та інших, у нас, в українській мові, чимало вже придбалося друкованого матеріялу. Книжки, статті по журналах, які навіть тут у Америці можнаб вишукати у приватних власників, чи книгозбірнях, де припадають порохом — можуть отворити молодим людям очі на неодну ділянку, яку тут можнаб практично використати у торговлі, чи промислі. Миж маємо тут чимало молодих людей, що працюють у моді, прикрашуванню мешкань, реклямі, а годі їм вибитися, бо не легко найти щось нового, чого дотепер ще не було. Нема найменшого сумніву, що увесь наш писаний матеріял, над яким працювали люди з основним знанням предмету — мігби дати цим нашим молодим людям чимало натхніння та вказівок для практичного зужиткування свойого талану.

А Люї Адаміч — про якого сьогодня знає ціла Америка. Успіх, славу, усе, завдячує мові батьків, що позволила йому пізнати та розкрити еміґрантське середовище, чого письменник зі самим лиш знанням англійської мови не потрапивби був зробити. А у тому еміґрантському життю ще багато нерозкритих сторінок, цікавих для Америки! Ще багато нагоди для одиниць з еміґрантського роду, щоб на цій дорозі найти особистий успіх.

Може після цих стрічок скаже дехто, що усі ці пляни надто далекосяглі, та що треба для них людей з ґеніяльними талантами. Може закине, що вони ближчі до фантазії ніж до тої сірої дійсности, яка перед молодою людиною висуває такі колоди, як суперництво, незаможність, приналежність до нижчої суспільної кляси, чи інше.

Та чи не мало з цього, що плянуємо для нашої молоді, або, що вона сама мріє досягти, не показується в життю ближчим до фантазії, чим до дійсности? Ніякі мрії не пропадають безслідно, коли вони підбадьорюють людей до праці, коли одиниця для цього, щоб їх здійснити, старається основно опанувати якесь знання. А мабудь не подибаємо у світі людини, яка жалувалаб цього, що колись у життю навчилася одної більше мови. І то найлекшим і найдешевшим способом, бо у себе дома, від мами та від батька.

Клявдія Олесницька.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

МАДЯРИ ТЯГНУТЬ УКРАЇНЦІВ ДО ВІЙСЬКА.

(ОНА). — Чехословацькі державні кола в Лондоні повідомляють, що мадяри тягнуть молодих українських хлопців до війська і посилають їх на російський фронт. Населення Карпатської України невдоволене з мадярської політики і ставить мадярам опір. В підземельній газеті „Хустський Голос" є вістка, що молоді люди, замісць йти до армії, тікають в гори і пристають до партизанів. Мадярська влада на Карпатській Україні дуже занепокоєна підземельною пресою і з того приводу оголосила, що як хто донесе поліції де знаходиться тайна друкарня, то дістане велику нагороду.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ.

Усі польські воєнні сили, що знаходяться поза Англією, а є головно на Близькому Сході й складаються з тих, що вийшли з Совєтів, становлять тепер одну обєднану польську армію, якої командантом є ґен. Владослав Андерс. Це є великим польським здобутком.

В КИЄВІ ЖИВЕ 8,000 ПОЛЯКІВ.

Таке подають „Краківські Вісті". Німці перевели спис населення Києва, з якого виходить, що число мешканців міста зменшилось до 352,000 душ. (ОНА).

ТАРЗАН, ч. 642. Залишені на смерть.

Але куля не влучила Тарзана. Бо одну секунду передтим, як Скреґ потягнув за язичок свого револьвера, пані Ейкерс підставила під ноги Тарзана палицю.

Тарзан впав на землю, а куля, випущена Скреґом в Тарзана лише просвистала понад його голову. Тарзан, піднявшись, подякував пані Ейкерс за поміч.

Пані Ейкерс коротко відповіла, що тим вона зробила прислугу сама собі і всім на кораблі, бо Тарзан при здоровлю для всіх придасться.

В часі, як відбувалась ця розмова озвірілі моряки вже спускали на воду рятункову лодку, залишаючи решту пасажирів на ласку і неласку води